

Říše Seleukovců

Satrapie; Nepřátelé a sousedi říše

ART BY FOJER

The Hellenistic World in 281 BC
Before the Death of Seleucus I in September

- ✕ Battles involving the Diadochi
  - ⊙ Capital
  - Populated places
- Abbreviations**
- K. - Kingdom
  - L. - League
  - Alex. - Alexandria
  - Ant. - Antiochia

Notable Rulers
 Seleucid Empire - Seleucus I Nicator
 Ptolemaic Kingdom - Ptolemy II
 Macedonia - Interregnum

Seleucid Empire

Territories granted to the Maurya by Seleucus I in 303 BC

Extent of Seleucus' Realm in 312 BC

1st, 2nd, 3rd Siege of Babylon

Battle of the 25 of Abu Susa

Battle of the Tigris

Alex. Charax

Alex. in Orietai

Alex. in Ariana

Alex. in Margiana

Alex. on the Oxus

Alex. Eschate

Alex. in Caucasus

Alex. in Persis

Alex. in Carmania

Alex. in Susa

Alex. in Bactria

Alex. in Sogdia

Alex. in Ferghana

Alex. in Sákai

Satrapie

Důležité pojmy

- katoikie: kolonie s řecko-makedonským obyvatelstvem, kterému je přidělena půda spojená s povinností vojenské služby
- chrámové státy: většinou neřecká města, kde jsou městské instituce a úřady závislé na institucích chrámových; jedná se o komunity více či méně ovládané místním kněžstvem, které představuje politickou reprezentaci města (např. Jeruzalém, Uruk, Babylon, Hierapolis v Malé Asii)
  - ne vždy plně platný termín

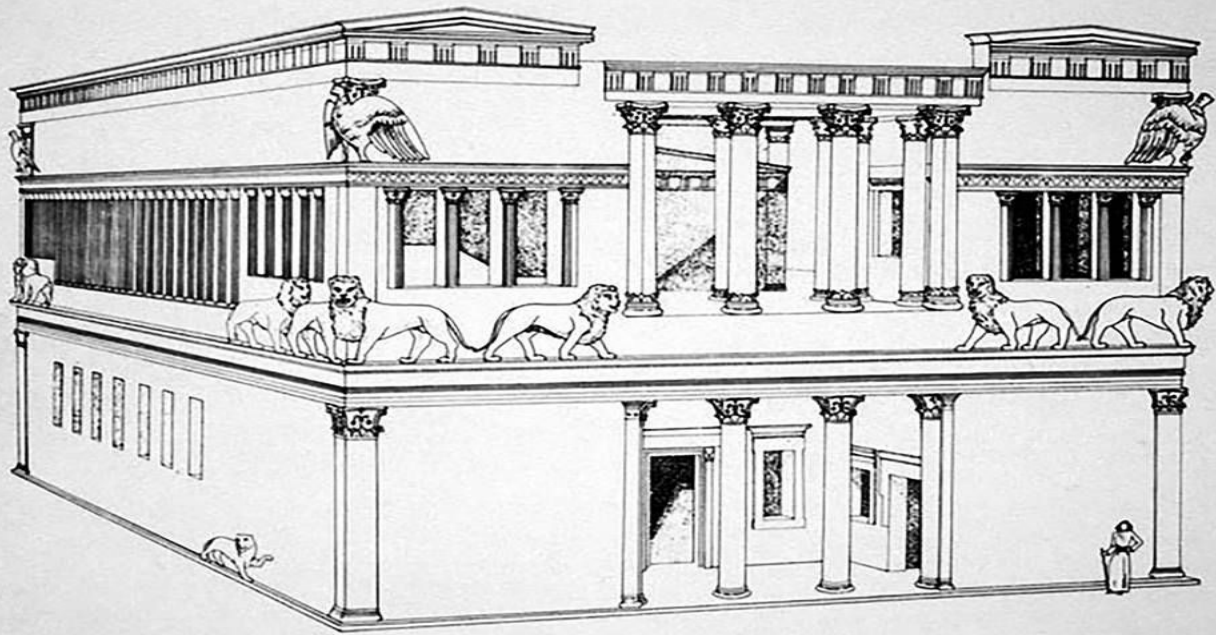
Malá Asie

- satrapie: Lýdia, Helléspontská Frýgie, Velká Frýgie, Mýsie, Lykáonie, Kilikie, Kárie, Lýkie, Pamfýlie, Kappadokie
- významná města: Sardy
- velká jazyková a kulturní rozmanitost
  - např. původní anatolské obyvatelstvo, řecké městské obyvatelstvo, Galatští Keltové, bývalí perští kolonisté
  - před Seleukovci zde byl (spíše mimo řecká města) významný vliv íránské (perské) kultury

Sýrie

- významná města: Antiochie na Orontu, Apameia, Láodikeia, Seleukeia Pieria, Damašek,
- za Achaimenovců byla Sýrie osídlena obyvatelstvem používajícím aramejštinu jako primární jazyk, skládala se z vícera knížectví s aramejsko-novochetitskou tradicí
- za Seleukovců probíhá rozsáhlá helénizace, probíhá výstavba Čtyřměstí (Tetrapolis)
- Seleukovci vlastnili v Sýrii jako královské statky lomy a solné doly; zároveň se kontrolou Koilé Sýrii pokoušeli ovládnout stezky umožňující obchod s Arábií

Babylónie

- Významná města: Babylon
- Jedna z nejbohatších satrapií za Achaimenovců, ve helénistickém období probíhá do jisté míry úpadek
- Základ království Seleuka I.
- Nadále je zde královské sídlo a vojenské, politické a ekonomické ústředí říše
  - Významný obchodní uzel orientovaný spíše na východ
- Vláda v Babyloně byla pro seleukovské krále zásadní pro vládu v Asii
- Urbanizovaná zemědělská krajina, rozvinutá infrastruktura
- hlavní produkty datle, ječmen a vlna
  - Za vlády Seleukovců se zde také začíná produkovat víno a rýže (Strab. 15.1.18, 3, 11; Diod. Sic. 19.13.6)
- Seleukovští vládci dotují stavby a opravy zdejších chrámů, a zároveň někdy vybírají od chrámů poplatky
- Přejmenším jako psaný jazyk je stále vedle jiných používána akkadština (pozdně babylonská varianta)

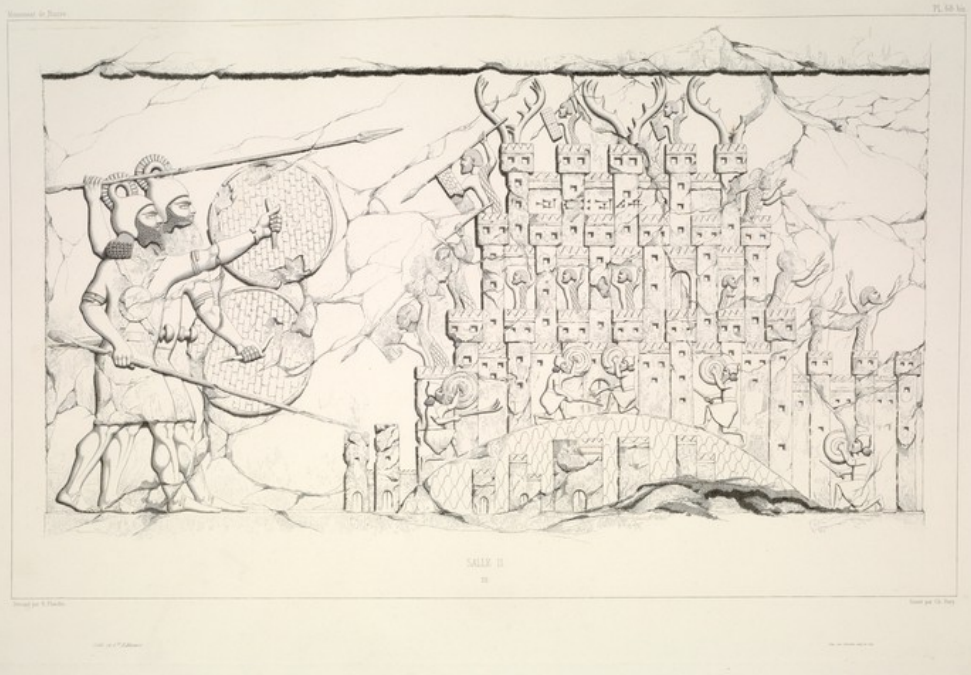

Médie

- Významná města: Ekbatana
- Médové (jazykově a kulturně iránské etnikum)
- obyvatelstvo žije usedle ve městech a vesnicích
  - rozsáhlá helénská kolonizace
- chov dobytka a zemědělství
- vícero seleukovských úředníků a vojenských činitelů pocházelo z médského prostředí
- kraj též slouží jako významný zdroj vojenské síly
  - Z Médů je například složena jedna z jízdních družin, Agema
- Oblast byla osazena seleukovskými vojenskými posádkami

Persis

- významná města: Pasargady, Antiochie Perská, Persepolis
- Převážně usedlé agrární obyvatelstvo
- Geograficky se krajina dělí na horké a neúrodné pobřežní krajiny, nehostinné úrodné oblasti a oddělená dobře zavlažená úrodná údolí
- Obyvatelstvo: Peršané, původní privilegované etnikum bývalé Achaimenovské říše
- Rozsáhlá urbanizace, taktéž řecko/makedonské kolonie
- Po ovládnutí Seleukovci se snižuje význam oblasti (stojí mimo hlavní obchodní stezky)
- Přinejmenším od Antiocha III. zde vládly dynastie vazalských satrapů/panovníků zvaných frataraka, ti se po ovládnutí iránských oblastí říše Parthy do velké míry osamostatňují
- krom toho byla satrapie dějištěm několik vzpour domorodého i kolonizačního obyvatelstva

- Jak v Médii, tak i v Persii udržovali Seleukovci po dlouhou dobu významnou míru kontroly

Opakovaná tažení (mezi 3. až druhým stoletím)

Místní seleukovské mincovny

Častá přítomnost spolukráľů

kolonizace

- zároveň jsou tyto oblasti propojené s širší říší (viz. angažovanost jednotlivých obyvatel v seleukovské mocenské struktuře)

Nepřátelé a sousedi říše

Parthie

- JV od Kaspického moře, na západě ohraničená Médií, na východě Margianou
- Významná města: Nisa, Hekatompylos, po dobytí Babylónie a Médie též Ktésifon (ten se nachází mimo Parthii samotnou)
- Původně perská achaimenovská satrapie Parthava
- V pol. 3. století př. l. dobytá severním nomádkým kmenem z dnešního JZ Turkmenistánu zvaným Parnové, pod vládou jejich krále Arsaka I.
  - Parnové = původně byli součástí kmenového svazu Dahaeů (etnika příbuzná či podobná svou kulturou Skýthům)
- Za krále Mithridata I. (2. pol. 2. stol.) pak Parthové dobývají západní části dnešního Íránu, Mezopotámii a Babylonii
- Území složené zčásti ze zavlažovaných údolí či krajů na svazích hor, jinak se na území částečně nacházeli lesnaté a křovinaté oblasti, zčásti oblasti aridní
- Obyvatelstvo je zčásti usazené a zčásti nomádké

- Parthští králové přejali achaimenovské a seleukovské zvyky (např. titul ‚král králů‘, způsob následnictví, instituci královských přátel)
- výrazný vliv helénistické kultury
- Král vládne šlechtě rozdělené do tříd podle hodností, která má mj. právo zasedat v královské radě
- Privilegované postavení v říši zaujímá sedm aristokratických rodů, vazalští panovníci a údělná knížata
- Původní Parnové mluvili svým vlastním íránským jazykem, který později nahradili parthštinou (taktéž íránským jazykem)
- Výrazným prvkem parthského vojenství byly těžce ozbrojení jezdci (katafrakti) a lehkooděnění jízdní střelci

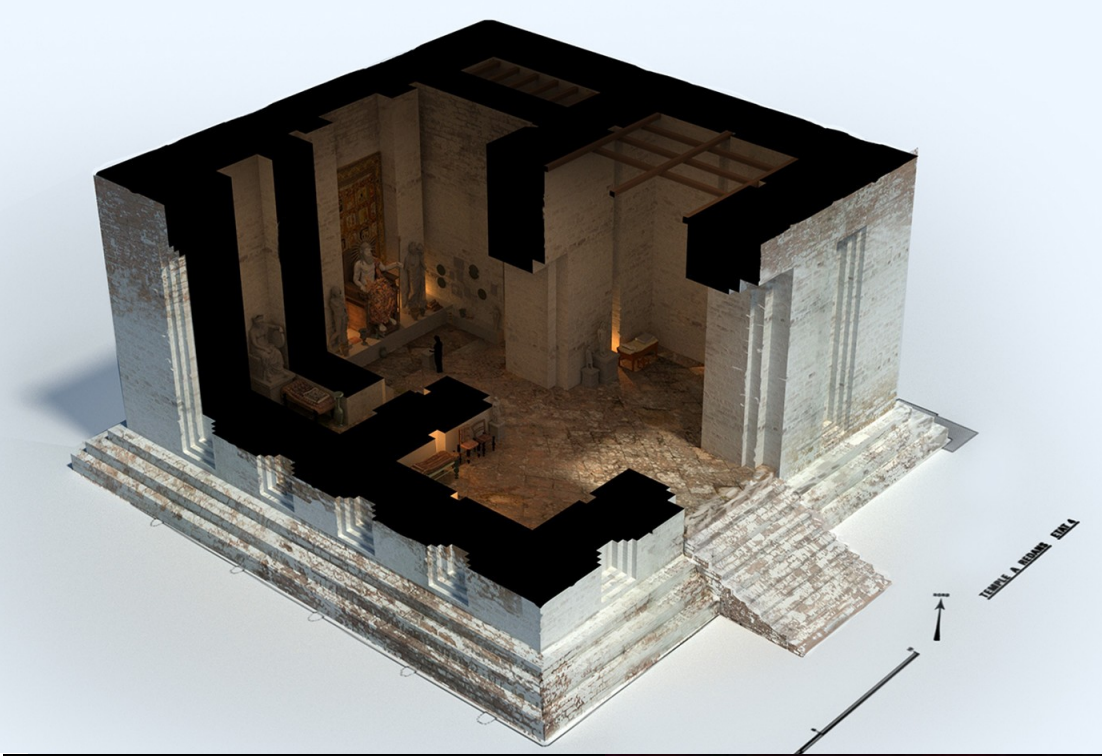
Řecko-baktrijské království

- na územích dnešního Afghánistánu, Tádžikistánu, Uzbekistánu a Pákistánu
- Krajina charakterizována izolovanými oázami a pastvinami, v pramenech považována za velmi úrodnou; nacházejí se zde města i opevněné osady
- Významná města: Baktra, Eukratideia (Ai Khanoum?), v Sogdianě Marakanda (Samarkand)
- vzniklo odpadnutím baktrijského satrapy Diodota kolem poloviny 3. století
- časté převraty (střídání Diodotovské a Euthydemovské dynastie)
- Za králů Euthydéma I. a jeho syna Demétria (I.) je ovládnuta též značná část severozápadní Indie, kde posléze Demétrios zakládá indo-řecké království
- největšího rozsahu dosahuje království za krále Eukratida Velikého, po něm dochází k úpadku
- království je posléze zničeno nájezdy kočovnických národů (Sákové/Indo-Skýthové a Kušáni/Jüe-č')

- Rozsáhlá helénistická kolonizace za Alexandra Velikého a Seleukovců, nově založená řecká města se prolínají se starými městy baktrijskými
  - různorodé obyvatelstvo s řeckým i baktrijským (iránským) původem
- Prolínání kultur, vznik tzv. gandhárského umění (výtvarný styl silně ovlivněný helénismem s kombinovanými řeckými a indickými buddhistickými motivy)

Indie

- pro Řeky atraktivní cíl výbojů – zdroj zlata slonoviny, kadidla, koření
- Indo-evropské obyvatelstvo, hovoří se různými dialekty indických jazyků
- Maurijská říše (4. stol. – 2 stol. př. l.)
- Zakladatel Čandragupta Maurja, v řečtině zvaný Sandrákottos apod.
  - Bojoval se Seleukem I. který mu podstoupil východní území na hranicích říše a uzavřel s ním mír
  - Megasthenova výprava do Indie – nedochované dílo *Indica*
- po Seleukovi pravděpodobně nedošlo k žádným větším bojům mezi oběma říšemi
- zahrnovala severní většinu dnešní Indie
- nejvýznamnější panovník Ašóka (269-232) – šířitel buddhismu
  - Ašókovy edikty – některé i v aramejštině a řečtině
    - jeden z nich zaznamenává buddhistické misie vyslané k tehdejším řeckým panovníkům

